WASHINGTON D.C.

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і адміністрація "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City N. J. Tel. HEnderson 4-023.. HEnderson 5-874.. Тел. в Ню Йорку BArclay 7-412..

РІК LXVI. Ч. 221. ЦЕНТІВ 12 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 14-го ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1959 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 221. VOL. LXVI.

ГЕРТЕР ЗАСУДЖУЄ КОМУНІСТИЧНИЙ КИТАЙ ЗА СТОСУВАННЯ СИЛИ В КОНФЛІКТІ З ІНДІЄЮ

Вашингтон. — Державний секретар Крістіян А. Гертер опублікував у четвер дня 12 листопада ц. р. заяву, в якій засудив рішуче Комуністичний Китай за стосування сили у наявному тепер прикордонному конфлікті з Індією. Передав Гертер свою заяву до опублікування півгодини після закінчення пресової конференції, відбутої цього ж дня і присвяченої проблемам актуальної закордонної політики. Відповіді Гертера на питання журналістів під час цієї конференції, які цікавилися специфічно офіційним ставленням ЗДА до індійсько-комуністичного конфлікту, були менше рішучі і вони викликали неприхильну до ЗДА реакцію серед представників індійської преси і, за всякою правдоподібністю, теж і в індійських урядових колах і тому теж Гертер мусів згодом проголосити свою окрему заяву в цій справі. У відповідях на питання журналістів, ставлені йому під час пресової конференції, Гертер ствердив, що З'єдин. Держави Америки не займають рішучої позиції в конфлікті між Індією і Китаєм, бо досі ніодна із сторін не зверталася в цій справі до ЗДА і тому теж ЗДА не мають вистачальних даних, щоб базувати на них своє становище. В одному випадку Гертер висловив навіть думку, що він припускає, що індійські вимоги в цьому питанні є законні, але ж водночас із цим ствердив, що немає об'єктивних даних, на яких можна б було базувати це припущення. Лагідне і невтралістичне становище Гертера до справи індійсько-комуністичного конфлікту здивувало не тільки індійських журналістів, але й усіх інших журналістів, присутніх під час пресової конференції. Дехто висловлює навіть думку, що таке нерішуче початкове ставлення Гертера до справи комуно-китайської агресії на індійську територію матиме некорисний вплив на грудневі відвідини през. Айзенгавера в Індії. В дальших своїх відповідях на питання журналістів Гертер торкнувся низки інших зовнішньо-політичних справ. Зокрема, він заявив, що ЗДА готові продовжити поза 31 грудня ц. р. непроведення ними нуклеарних проб, але тільки на кілька тижнів і в тому випадку, як західньо-східні переговори в цій ділянці матимуть якийсь успіх. Торкаючися справи плянованої зустрічі на вершинах, Гертер заявив, що ця зустріч повинна відбутися в першій половині квітня 1960 року, що йому не відомо, чи потрібно буде відбувати перед тим ще одну зустріч провідників західніх держав і скільки подорожей і відвідин голів держав відбудеться ще перед тією зустріччю. Так же само ствердив Гертер, що канцлер Західньої Німеччини Конрад Аденауер братиме участь у всіх нарадах голів західніх держав, що відбуватимуться під час грудневої зустрічі у Парижі.

Рокефеллер почав свою кампанію в західніх стейтах

Лос Анджелес. — 12-го листопада нюйоркський губернатор Нелсон А. Рокефеллер почав свою кампанію для здобуття собі прихильників в стейті віце-президента Ричарда М. Ніксона, який може бути єдиним його противником на Крайовій Номінаційній Конвенції. Рокефеллер у своїх виступах хвалив Ніксона і називав його „нашим великим віце-президентом" та заявив, що його щиро вітатиме в Ню Йорку. Нюйоркський губернатор стрінув на летовищі гурт своїх прихильників, які на транспарентах мали прихильні йому написи. Але більшість республіканських провідників, які зустрічали Рокефеллера, і які з ним розмовляли, мали жетони з написами в користь Ніксона. Подібно поводилися і представники преси, які запитували, чи Рокефеллер виставить якісь інші проблеми під час виборчої акції, коли він виступатиме проти Ніксона. Рокефеллер заявив, що він не виступає проти того, що республіканці в Лос Анджелесі є прихильниками Ніксона, а щодо виборчих проблем, то про них ще є передчасно говорити тепер, рік перед виборами. Рокефеллер не думає про проблеми — протилежні до когось іншого, тільки під час своєї поїздки хоче говорити на теми, які цікавлять всю країну. В розмові з журналістами Рокефеллер заявив, що, на його думку, віце-президентура не дає такого вишколу на президента, який підготовлює пост губернатора в Ню Йорку. „Праця нюйоркського губернатора належить до однієї з найважливіших праць виконних урядовців і належить до однієї з найбільше відповідальних в цій країні", — казав Рокефеллер. Він ще раз із притиском підкреслив, що не є зацікавлений становищем віце-президента, як це деякі політики пропонують, щоб він кандидував на другому місці разом із Ніксоном.

Нелсон А. Рокефеллер під час приїзду до Лос Анджелес

У Женеві осягнули поступ в нарадах про припинення атомових вибухів

Женева. — Між представниками ЗДА й Англії з одного боку та СССР з другого прийшло до наближення становищ у справі скликання окремої конференції атомових фахівців для розгляду справи підземних атомових вибухів та можливостей їх контролювання. Три наради в цій справі між репрезентантами тих трьох великодержав відбулись за закритими дверми. Теперішня Женевська конференція над припиненням всяких дальших атомових вибухів, яка почалась 31 жовтня мин. року, прийшла у висліді попередньої конференції атомових фахівців, які запропонували були схему для контрольно-інспекційної системи, щоб ні одна держава не переводила таїком атомових вибухів. Тому, що ця проєктована нова конференція трьох великодержав в справі атомових вибухів не буде до того часу закінчена, ЗДА й Англія, мабуть, в найближчому часі проголосять продовження терміну добровільної відмови від атомових вибухів. 31 жовтня мин. року заповіджено, що ЗДА припинюють атомові досліди на рік, а в жовтні ц. р. продовжено цей термін до кінця цього року. Тому, що Женевська конференція виявила поступ, то ЗДА й Англія стримуються від відновлення атомових дослідів до часу, поки Женевська конференція не з'ясує остаточно ситуації.

Об'єднані Нації „просять" Францію не переводити атомового вибуху

Об'єднані Нації. — На Політичній Комісії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй прийнято 46 голосами проти 26 при 10-х, що стрималися резолюцію, яка не домагається, а просить Францію, щоб вона стрималась від переведення заповідженого вибуху на Сагарі своєї першої атомової бомби. Первісну резолюцію, що її зголосили азійсько-африканські держави, змінили різними поправками. Голосування переводжено над різними частинами резолюції і воно дало образ хаосу: кожна частина мала іншу більшість, а різні держави тих самих бльоків голосували різно. ЗДА голосували разом з Англією і Францією. Тому, що резолюція має піти ще на затвердження Генеральної Асамблеї, де мусить дістати дві треті голосів, її доля ще взагалі невідома.

Китайські комуністи заповідають повернення індійських полонених

Гонг Конг. — Кимуно-китайський уряд повідомив індійського амбасадора в Пейпінгу, що він готов в суботу 14 чи неділю 15 ц. м. звернути Індії десятьох індійських поліцистів з прикордонної сторожі, схоплених в провінції Лядах у сутичці в минулому місяці. Вони погодились теж звернути тіла 9-х вбитих китайськими комуністами і похоронених ними індійських поліцистів. Хоч комуністичний Китай негайно заявив був ту готовість, проте Індія після того тричі вспоминалась і до цього часу ще не дочекалась виконання тієї обіцянки. Тим часом в столиці Індії Ню Делі відбулися бурхливі демонстрації студентів перед домом індійського міністра оборони, репрезентанта Індії на Генеральній Асамблеї ОН Крішни Менона, відомого лівостофіла та головного адвоката справи допущення комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй. Демонструючі студенти домагалися негайної димісії Крішни Менона.

Делегат Савді Арабії в ОН погрожує війною за справу арабських втікачів

Об'єднані Нації. — Делегат Савді Арабії в Об'єднаних Націях Ахмад Шукайрі, заявив на засіданні Політичної Комісії Об'єднаних Націй в минулу середу, що мільйон арабських втікачів з Палестини, яка стала тереном війни між жидами й арабами в 1948 році, готові збройно виступити в обороні своїх прав на поворот до своїх колишніх осель, а 80 мільйонів арабів з усіх арабських країн готові підтримати їх у тій війні. Шукайрі промовляв годину і 55 хвилин і його промова виповнила ціле передполудневе засідання 82-членної Комісії. Представник Ізраїлю заповів відповідь на наступний день, але відразу злегковажив заповідь війни савді-арабським промовцем, звернувши увагу, що Ахмад Шукайрі є з усіх арабських делегатів в Об'єднаних Націях найбільш запальчивий, найменш толерантний та з-правила виконує програму арабських втікачів для торочення демагогії, а не шукання конструктивної її розв'язки.

АНГЛІЯ І ФРАНЦІЯ ВИРІВНЮЮТЬ СВОЇ РОЗБІЖНОСТІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЕ ГОЛЬ ПОЇДЕ З ВІДВІДИНАМИ ДО ЛОНДОНУ

Париж. — Англійський міністер закордонних справ Селвин Ллойд і французький міністер Моріс Кув де Мурвіль наради́вались в Парижі протягом 2-ох днів над ліквідацією спорів, які в останньому часі зайшли між тими двома західньо-европейськими союзниками. Їхня конференція в минулу середу тривала 6 годин, а в четвер вони ще нарадивались спільно з прем'єром Дебре та президентом Шарлем де Голем. Зправді Англія стоїть далі на становищі, що конференція „на вершинах" з участю Хрущова повинна б відбутися „якнайскорше", щоб використати своєго „духа Кемпу Дейвіда" для легшої розмови з Хрущовим, проте вона погодилась, що з уваги на відвідини Хрущова у Франції 15 березня 1960 р. і бажання французького президента де Голя відбути східньо-західню конференцію щойно після тих відвідин, конференція „на вершинах" мусить бути пересунена на квітень-травень 1960 року. Другою найважливішою темою нарад двох західніх міністрів закордонних справ був конфлікт суто економічного характеру, який виник внаслідок заснування західньо-континентальним и западньо-европейськими країнами Спільного господарського ринку, із спільними митними бар'єрами супроти всіх країн з-поза бльоку. Англія, яка не захотіла приступити до того бльоку, відкинувши ідею повної господарської інтеграції, заснувала бльок сімох „зовнішніх" держав, які визнають право вільної конкуренції з кляузулею найбільшого уприлевлювання своїх членів. Річ іде про співпрацю між тими двома бльоками. Ця справа погіршила французько-англійські та англійсько-німецькі відносини, бо Англія боїться, що Франція і Німеччина хочуть відрізати її европейський континент від експорту її товарів. На цій останній паризькій конференції англійський міністер Ллойд „визнав існування" 6-членного спільного господарського ринку, діставши в заміну запевнення від Франції, що той господарський бльок не вестиме дискримінаційної політики супроти Англії й інших членів „сімох зовнішніх". Наче для підкреслення, що між Францією і Англією нема вже ніяких поважних розбіжностей, проголошено в четвер 12 листопада, на закінчення розмов між двома міністрами закордонних справ, — що президент Шарль де Голь поїде до Англії з офіційною візитою від 5 до 8 квітня наступного року. Він бо був запрошений від королеви Єлисавети вже кілька місяців тому, запрошення прийняв, але дата відвідин до цього часу ще не була встановлена.

У Польщі привернено на високе державне становище фанатичного сталініста

Варшава. — Генерал Казімерж Віташевський, один із найбільш фанатичних комуністів, вишколюваних під час останньої війни в Москві, та один з організаторів захоплення комуністами влади в Польщі через так званий Люблинський уряд, покликаний до життя Москвою, вернувся з своєго політичного заслання з чеської Праги на становище заступника шефа штабу у військовому міністерстві у Варшаві. Віташевський був одним із тих, які найбільш противились внутрішній „революції" у 1956 році, коли-то спільно з в'язниці Владислав Гомулка прийшов в Польщі до влади на зміну режимові сталіністів, слухняних виконавців волі Москви. Тому одним із найперших, що їх відсунено від впливів у Польщі, був Віташевський, якого призначено військовим аташе у Празі. На місце Віташевського, що був заступником військового міністра, осаджаленого совєтського маршала Соколовського, призначено генерала Маріяна Спихальського. Соколовського ж теж відкликано до Москви. Теперішній поворот до Варшави на високе державне становище ген. Віташевського уважають поворотом до впливів і влади колишньої сталінської так званої Натолінської групи. Закордонні обсерватори у Варшаві здогадуються, що Гомулка переводить ті зміни у зв'язку з загостренням господарської кризи, яка ніби доказала, що „ліберальний" курс дав негативні наслідки.

Представники робітництва і працедавців розходяться в поглядах на справу безробіття

Дітройт. — Окрема сенатська комісія веде переслухання на виїздній сесії в справі способів, як можна б зменшити число безробітних в цій країні, яке навіть під час загального добробуту виносить коло трьох мільйонів. В одному дні зізнавали голова спілки Об'єднані Автомобільні Робітники Волтер Рутер, віце-президент Дженерал Моторс Луїс Сітон, віце-президент Фордової Корпорації Меколм Деніс і віце-президент Крайслерової Корпорації Джан Д. Лері. Рутер проєктував, щоб Конгрес прийняв окремий 10-пунктовий закон, який допоміг би зліквідувати безробіття. В тому законі мав би бути пункт про збільшення мінімальної платні за годину праці з одного долара до $1.25. Цей закон мав би відноситися і до нових категорій робітників, бо це збільшило б купівельну силу робітництва. Він проєктує зменшити число години праці в тижні та подбати про кращі мешкання для робітництва. Мав би бути окремий закон про розділювання харчових запасів між потребуючих, поліпшення соціяльного забезпечення, федеральний закон про допомогу безробітним — однакову у всіх стейтах та федеральна допомога тим районам, які терплять від постійного безробіття. Федеральний уряд, на думку Рутера, повинен в першу чергу дбати про повне затруднення і повну продукцію, бо економіка країни повинна базуватися на цій головній основі. Представник Дженерал Моторс Сітон твердив, що механізація праці зовсім не збільшує безробіття в країні, як дехто твердить. І тому повинен в нас лунати клич: „Найздоровіша розв'язка справи безробіття є затруднення, а не значить більше можливости для праці через економічний ріст і технологічний поступ". Він не розвивав ширше свого проєкту, тільки сказав, що його можна здійснювати при допомозі приватного промислу без окремого закону. Сітон казав, що в основі число годин праці, потрібне до випродукування одного авта, залишилося після війни таке саме, хоч застосовано автоматизацію.

„Рішучість виступити проти всякої агресії — це наймогутніша наша зброя", — каже секретар армії

Ст. Луїс. — Секретар армії Вілбер Брокер, промовляв на прийнятті у зв'язку з Днем Ветеранів і сказав, що „рішучість ЗДА виступити проти всякої агресії — це наймогутніша зброя". Він казав, що рішучість мусить бути завжди, бо вона на стільки важлива для оборони країни і військова здібність до оборони. Він твердив, що було б проти всякого глузду думати, що СССР міг би обдумано й навмисно почати тепер атомову війну, бо —комуністи воліли б тепер почати десь якусь меншу агресію. Секретар армії казав, що вона не „легко вибирати між атомовою бомбою і рушницею, що є тяжкий вибір", і тому найкраще було б затримати баланс між різними родами зброї, щоб на випадок дійсної небезпеки мати до диспозиції і нуклеарну бомбу і рушницю, це значить, щоб бути приготованим на всі можливості.

Летунство остерігає департамент оборони проти зменшування бюджету

Вашингтон. — Представники летунства остерегли департамент оборони, що зменшений оборонний бюджет змусить відтягнути з Европи (Франції, Англії і Західньої Німеччини) три або чотири крила бомбовиків, бо не буде фондів на їх утримування. Одне крило має коло 75 звичайних нищильників - бомбовиків типу Ф-100. Представник летунства заявив, що зменшення числа американських бомбовиків в летунстві країн НАТО не мало б важливішого матеріяльного значення для оборони Европи, але мало б велике психологічне значення, і тому не можна до цього допустити. Але деякі високі чинники є іншої думки в цій справі, і кажуть, що ті бомбовики-нищильники в Европі є призначені до допомоги наземним військам. Летунство в 1961 році мало б дістати з оборонного бюджету, який запроновано у висоті 41 більйон долярів, — 18 більйонів, а воно вимагає 19-го більйона, а в першому пляні своїх видатків запросковано було $21,500,000,000.

В СТОЛИЦІ ВІДЗНАЧИЛИ НАРОДИНИ ПАНІ АЙЗЕНГАВЕР

Вашингтон. — 12-го листопада жінки - республіканки, зорганізовані в „Кепітол Гілл Клабі", відзначили 63-річчя з дня народження п-ні Айзенгавер, що припадають на 14 листопада, коли перша леді буде в Огесті в Джорджії, куди Президент відлетів на відпочинок. Пані Айзенгавер любить рожевий колір, і все було на рожево: обруси, вино і морожене. Всіх гостей було 100.

ПОМЕР д-р Ол. ВЕЛЬНИЧУК

Ню Йорк. — У четвер 12-го листопада ц. р. помер у Ню Йорку на 64-му році життя д-р Олександер Вельничук, колишній адвокат на Буковині, доцент Високої економічної школи на еміграції, кол. старшина Української Галицької Армії. Панахида по Покійноюу відбудеться 13-го листопада ц. р. у похоронному закладі Петра Яреми при 7-ій вул. в Ню Йорку, о год. 7.30 вечора.

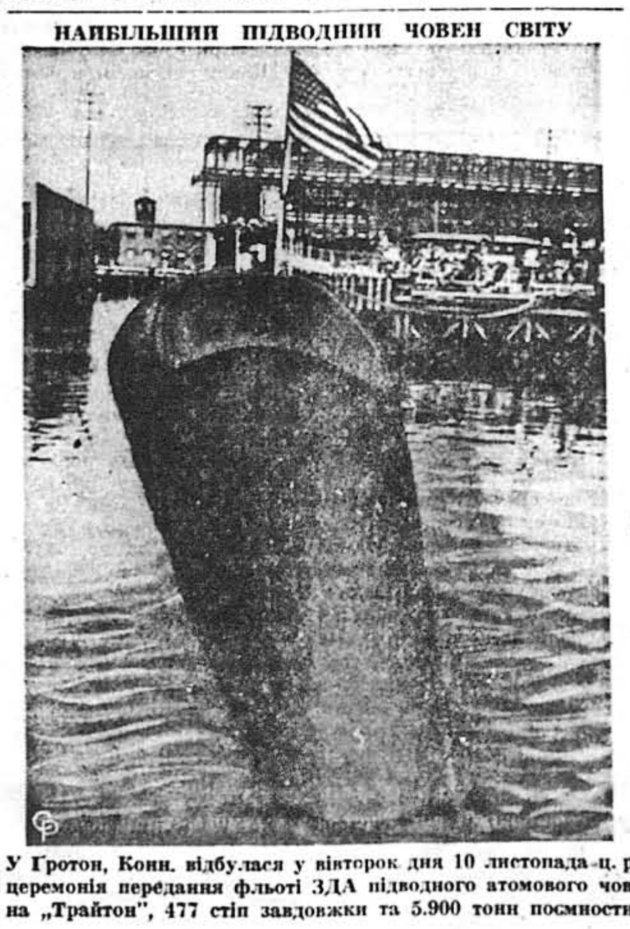
Василь Авраменко виїхав до Англії

Ню Йорк. — Минулої середи, 11-го листопада ц. р. на кораблі "Queen Mary" відплив з Ню Йорку до Англії відомий знавець і вчитель національних танків Василь Авраменко, запрошений тамтешньою українською громадою перевести курси національних танків для української молоді. Згідно з інформаціями, одержаними від п. Авраменка, його запросила також українська громада в Австралії на довший побут в тій самій цілі. Він обереться туди після закінчення своєї праці в Англії. Від'їжджаючого майстра нашого національного танку прощала в порті група місцевих громадян на чолі зі сотн. Петром Содоль-Зілинським та В. Гайдуком, які очолюють товариство прихильників національного танку. Діти-учні майстра Авраменка вручили йому гарну китицю квітів.

● **В Антарктиці** створено музей, до якого належали три примітивні хати відкривників південного бігуна. Ново-зеляндські власті виявили, що деякі „високопоставлені особи", які приїздили туди як туристи, чи на інспекції, забрали собі крадькома на пам'ятку різні експонати з того музею.

● **До столиці Етіопії** Аддіс Абеби приїхав західньо-німецький промисловий маґнат Альфред Круп, як гість етіопського монарха Гайле Селассі. Етіопія хоче, щоб фірма Круппа інвестувала капітал і дала своїх інженерів для експлуатації місцевих речовин.

НАЙБІЛЬШИЙ ПІДВОДНИЙ ЧОВЕН СВІТУ

У Гротон, Конн. відбулася у вівторок дня 10 листопада ц. р. церемонія передання фльоті ЗДА підводного атомового човна „Трайтон", 477 стіп завдовжки та 5.900 тонн посмности.

На Кипрі підписано проєкт конституції

Нікозія. — Після затяжних і кількакратного переривання нарад над текстом конституції нової Кипрської держави, що має бути проголошена в лютому наступного року на основі договору між Англією, Грецією і Туреччиною, репрезентанти кипрських греків і турків остаточно погодились. — Найбільше труднощів викликала справа розмежування компетенцій президента, що ним стане грек архиєпископ Макаріос, і віце-президента, яким буде мабуть, лідер кипрських турків д-р Фазіль Кучук. У минулий вівторок вони підписали текст проєкту конституції Кипру, під яким поклали свої підписи також представники Греції і Туреччини.

В АМЕРИЦІ

● **Конґресова комісія**, яка займається редукцією, не конче потрібних федеральних видатків, стверджує, що число цивільних федеральних урядовців в останніх п'ятьох роках зменшилося на 3 відсотки, але платні цим урядовцям зросли на 30 відсотків. Це збільшення видатків сталося тому, що Конґрес ухвалив збільшення платень цивільним урядовцям.

● **Представник Американського Дентистичного Товариства** д-р Гаролд Гілленбранд сказав на зборах в Шикаґо, що деякі телевізійні оголошення — реклями пасти до чищення зубів є таким самим ошуканством, як ті всі програми на телевізійних стаціях, в справах яких вела переслухання конгр. комісія.

● **Поліція в Ню Йорку** впродовж двох днів 10 і 11-го листопада заарештувала 446 осіб, які займаються незаконними льотеріями, закладами та іншими газардовими фінансовими операціями.

● **Продуценти дитячих іграшок** передбачають, що продукція іхнього промислу збільшиться на 10 відсотків в цьому році в порівнянні з 1958 роком і винесе 1,600,000,000 долярів. Свої передбачення вони зробили на основі збільшуваного числа замовлень від половини ц. р.

У СВІТІ

● **Кол. особистого секретаря Аденауера**, західньо - німецького канцлера, — Ганса Кільба, який у квітні мин. року був приділений до штабу Европейської атомової Комісії (Евратому) в Брюсселі, оскаржили були за отримування хабарів від автомобільної фірми Даймлер - Бенц. Його арештували і три місяці тримали у в'язниці, аж у грудні мин. року звільнили за кавцією до часу судової розправи. Тепер суд у Бонні звільнив його.

● **Три французькі нищильники** перехопили в Каналі ля Манж західньо - німецький вантажний корабель „Більбао" та примусили його заплисти до французького порту в Шербурзі, де французькі власті сконтролювали 3,000-тонний вантаж корабля. Французи сконфіскували 100 скринь з гарматніми стрільнами австрійського виробу. Вони твердять, що ця амуніція була призначена для альжирських партизанів. Деякі західньо - німецькі приватні фірми займаються контрабандою зброї для альжирських партизанів, які борються проти Франції.

● **Філіппінський уряд** рішив депортувати на Формозу, осідок уряду вільного Китаю, 41 китайця, засуджених за різні кримінальні проступки. Уряд Чіянг Кай-шека протестував, але остаточно погодився забрати їх. Коли ж це не сталося у визначеному Філіппінцями часі, Філіппінський уряд заявив, що зачиняє взагалі в'їзд для китайців на Філіппіни.

● **У Західній Німеччині** найбільший успіх мають тепер два фільми: один, „Міст", що змальовує страхіття, що їх переживають 16-річні юнаки, змобілізовані до летунства і протилетунської оборони в останніх днях другої світової війни. Цей фільм має сильну пацифістичну тенденцію. І другий фільм — „Наше летунство", — з показом теперішнього молодого відродженого німецького летунства, з виразною мілітаристичною тенденцією.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.25	Six months	6.25
На три місяці	3.25	Three months	3.25

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлених матеріялів.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПОДОРОЖ ДО 11-ОХ КРАЇН

4-го листопада ц. р. на пресовій конференції президент Айзенгавер уперше проголосив плян своєї подорожі в наступному місяці до різних країн Европи й Азії. Він назвав 9 столиць, при чому зазначив, що в Римі відвідає і Папу. Минулої середи опрацьовано поширення того пляну на ще дві країни. Відвідини в кожній з тих країн не мають офіційного державного характеру, який вимагає спеціяльного церемоніялу. Проте, так само, як у серпні цього року „інформаційно - ділова" подорож Айзенгавера до Бонну, Лондону й Парижу перетворилась була в його тріюмфальний похід, тепер його „подорож доброї волі" також матиме величезне морально - політичне значення для всіх отих країн, куди поїде Президент, для їх дальших взаємин з Америкою та для цілої міжнародної атмосфери.

Відвідини в деяких столицях матимуть суто манифестаційне значення. Це стосується таких вірних союзників Америки, як Італія, Греція та Туреччина. Приїзд до їхніх столиць означатиме потвердження взаємних сердечних відносин. Візита у Папи Римського матиме куртуазійний характер і підкреслить конечність плекання того духа взаємної толеранції у християнському світі, ба навіть взагалі у всіх віруючих у Бога людей, що йому так палко служить Папа. Але будуть на тій 20,000-милевій трасі, що її Айзенгавер переборюватиме літаком, потягами, кораблем і автами, також такі етапи, на яких він зупинятиметься не тільки для вимін куртуазійних слів та запевнень доброї волі, але й для ведення ділових нарад у найповажніших міжнародних справах.

Ось вказують, наприклад, західні кореспонденти з столиці Індії, Ню Делі, що її прем'єр Неру і весь індійський нарід споглядають на Айзенгавера, як на рятівника Індії з її нинішньої комуно - китайської халепи. Всупереч усій миролюбності Неру та його — за його власним висловом — „алергії" супроти будь яких військово - політичних союзів, в нинішній її ситуації, що криє в собі реальну можливість збройного удару з комуністичним Китаєм, з очевидною військовою перевагою Китаю, приготованою особливо до високогірської кампанії, — автоматично виринає думка про запевнення собі допомоги збоку З'єдинених Держав. Коли ж навіть йтиме не про офіційні гарантії активної допомоги, з якою Америка напевне поспішила б Індії, то індійському урядові страшенно залежить на тому, щоб мати певність, що відтягнення з пакистанського кордону війська не спонукає Пакистану спробувати відібрати в Індії квестіонований Пакистаном частину Кашміру. Хто ж краще й успішніше може вплинути на Пакистан, як не Президент З'єдинених Держав, могутній союзник тієї середньо - азійської мусульманської країни?

Інший приклад з Мадридом, куди вперше за останніх 20 років прибуде будь-який голова західної потуги. В Еспанії є вже чотири американські летунсько - морські бази, але — за вістками преси — йде про встановлення там ще ракетної бази. Трудно собі уявити, щоб під час зустрічі з марокканським королем Мохаммедом не було мови про американські бази, прилавість яких в Марокко від часу, коли та країна ще не була суверенною, дратує марокканців. Так само трудно уявити собі, щоб у розмові Айзенгавера з Мохаммедом і туніським президентом Бургуїбою не було згадки про можливості злагоди між Францією і альжирськими націоналістами, що їх головна кватира знаходиться в Марокко і Тунісії. Коли ж мова про діловий характер цієї подорожі, то він найбільше проявиться у Парижі, на конференції президента ЗДА із прем'єром Англії, президентом Франції та канцлером Західної Німеччини.

Але з ширшого, історичного погляду подорож Айзенгавера важлива не тільки у зв'язку з актуальними справами, в яких заінтересована кожна з тих 11 країн. Важлива вона також як ще один могутній вияв політичної філософії Д. Д. Айзенгавера, схопленої у гаслі „мир і добробут". Поїде Айзенгавер до 11-ох країн Азії й Европи не задля пропаганди партійних доктрин, як це зробив Хрущов в Америці, чи раніше робив в Індії, виголошуючи промови проти „капіталістичних імперіялістів". Поїде Айзенгавер на те, щоб самою своєю появою, своїми промовами й пресовими конференціями сприяти мирові між народами і манифестувати ту активну поміч відсталим країнам, яку дає Америка, отримуючи за неї від обдаровуваних здебільша слова нарікань, невдоволення і претенсій. Невідомо, якими практичними вислідами закінчиться 19-денна подорож Айзенгавера, але вона буде записана в історії Америки, як рідкий доказ упертости її Президента в шуканні миру безпосередніми контактами з лідерами світу. Персональну дипломатію, введену Дж. Ф. Доллесом, продовжує Президент, підтримуючи її силою свого авторитету і своєї популярности.

ПОВОРОТЦІ Й „РОДІНА"

„Чужина — однаково, що дика мачуха, а Вітчизна — рідна мати. Вона зрозуміє, простить кожному із своїх дітей!" — таке мотто красувалося великими літерами біля заголовку 1-го числа видаваної в Берліні газетки „За Возвращеніє на Родіну". „Вертайтеся додому — Батьківщина прийме вас з відкритими раменами, вона вам все простить, все забуде", — лунало в радіо, летючках, листах, розсиланих берлінським комітетом і приватними людьми на вимогу МВД.

У зверненні цього ж берлінського „комітету", надрукованому в 1-му числі його газетки, емведівські не-поворотці й поворотці, на чолі з ген. Ніколаєм Міхайловим, підкреслювали спеціяльно те місце, де обіцювано повне прощення не тільки рядовим утікачам, але й навіть політичним „злочинцям":

„Вертайтеся і Батьківщина прийме вас! Навіть тих, хто, не витерпівши лютого голоду і побоїв, увійшов до ворожих нашій країні військових організацій, таких, як безславна РОА (під проводом ген. Власова — О. Р.) чи національних батальйонів; навіть тих, хто, спонуканий страхом смерти, погодився стати на службу окупантів; навіть тих, хто винен перед Батьківщиною — Батьківщина прийме".

В листі, розісланому два роки пізніше (4-го березня 1957 р.), комітет ген. Міхайлова, перестерігаючи проти „доброзичливців" що „діють за вказівками ворогів нашої країни" і страшать емігрантів „різними карами на Батьківщині", зокрема тим, що „Батьківщина зустріне їх як відщепенців", патетично запевнював адресатів у вільному світі: „Не вірте їм! Це брехня! Совєтські громадяни, які вернулись на Батьківщину, живуть спокійно в крузі своїх родин і друзів, працюють для себе і своїх дітей, для свого і їхнього світлого майбутнього, для щастя „Батьківщини".

Чимало людей повірило цим закликам і повернулося на совєтську „родіну". І тепер, по чотирьох роках, починає продістаються у вільний світ все більше даних про те, якого „щастя" зазнали бідолашні поворотці і які їх „світле майбутнє". Чимало таких інформацій постачає сама совєтська преса.

Московська „Литературная Газета" і офіційні кола зчинили недавно багато шуму з приводу надрукованого в ленінградському журналі „Нева" (число за вересень ц. р.) оповідання Сергея Вороніна п. „В рідному селі". В цьому оповіданні автор описує зустріч багато разів пораненого ветерана „вітчизняної війни" з односельчанином, другом із дитячих років, що під час війни, перебуваючи у німецькій армії, стеріг совєтських полонених, а, по війні, скориставши з проголошеної „амнестії", вернувся до рідного села і живе в колі своєї сім'ї, правда не для „світлого майбутнього", але терзаний, каже автор, докорами совісти і страхом, що його односельчани дізнаються про його дезертирство. Цей колишній дезертир розповідає ветеранові „вітчизняної війни" про те, як він, кажучи словами звернення берлінського комітету, „спонуканий страхом смерти", погодився стати на службу німців, і вкінці, що наприкінці війни утік від німців і пішов у совєтські партизани, де навіть „заслужив медалю за геройство". Вітчизняний ветеран, вислухавши його — не... засуджує, і не доносить на нього, вважаючи, що він, з одного боку, реабілітував себе участю в партизанських з'єднаннях, а з другого боку, що він і так уже тяжко покараний безупинним страхом, щоб діти не дізналися, що він був дезертиром.

Так само, як минулого року роман Пастернака „Доктор Живаго", оповідання Вороніна викликало обурення в офіційних совєтських літературних колах. Правління Союзу Письменників СССР, як і цілий ряд окремих письменників, виступили проти Вороніна з гострими обвинуваченнями, що в своєму оповіданні він пропагує „християнське всепрощення" і фальшивий гуманізм, завдаючи цим тяжкого удару совєтській „рішучості в боротьбі з ворогами" і справі виховання молоді, яка повинна „ненавидіти ворогів батьківщини". У справі Вороніна скликано навіть окреме засідання Правління Союзу Письменників, на якому стверджено, що тенденція оповідання „В рідному селі" шкідлива і демобілізаційна. Орган Союзу Письменників, московська „Литературная Газета" висловила в редакційній статті глибоке обурення і протест проти намагання Вороніна реабілітувати „власовців".

Така була доля створеної одним із совєтських письменників постаті поворотця, що йому, згідно із зверненням берлінського комітету, „родіна" все простила.

Така сама доля постигла багатьох поворотців. Із листів, що приходять з СССР, і з розповідей деяких відвідувачів України в останній час стало відомо, що мало хто з поворотців вернувся до рідного села, а як і вернувся, то, не зважаючи на „прощення", мусів зараз же тікати від „справедливого гніву" ... людей, які, мовляв, не могли стерпіти перебування такої „мерзенної душі" в своєму селі. Відбувся навіть цілий ряд процесів проти нібито виявлених між поворотцями колишніх „зрадників" і „злочинців". В одному з таких процесів, що відбувся в березні ц. р. у Краснодарі на Кубані засуджено до кари смерти двох поворотців, Дубогрія й Оленченка, що перебували довший час на Заході і вернулися до СССР, повіривши закликам „комітету поворотців на родіну".

Цікаву ілюстрацію відносно ставлення совєтських партійців до амнестованих і поворотців знаходимо в репортажі письменника Якова Стецюка з подорожі по Гуцульщині, що її відбував він у супроводі інструктора райкому партії, колишнього активного комсомольця, якогось Андрія, („Україна", Львів, ч. 16, за серпень 1959 р.).

„З-за дерев назустріч нам вийшов, — оповідає Яків Стецюк, — помітно згорблений чоловік у темному сардаці, білих вузьких гачах, бараних капчурах, постолах з вигнутими, загостреними носками. Побачивши нас, він нерішуче зупинився і вклонився, хоч нас відділяло майже півсотні метрів. Звернув з дороги на узбіччя і стояв з капелюхом у руках, чекаючи, поки ми пройдемо.

Коли ми порівнялись з ним, він неголосно і якось боязко кинув:

— Слава Ісу . . .

Але ні Андрій, ні чабан (старий гуцул Павлюк, що йшов з Стецюком і Андрієм. О. Р.) не відповіли на привітання, пройшли — наче й не помітили його. Лише я зняковіло промовив:

— Доброго здоров'я.

Павлюк глянув на мене з докором, але нічого не сказав . . .

Я не стримав цікавости і спитав чабана:

— Що то за чоловік пройшов?

— А-а, — махнув рукою Павлюк. — Недобрий то чоловік . . . Недавно по амністії вернувся . . .

— То, може, коли радянська влада йому простила, то... почав я, аби розворушити старого.

— Влада то простила, — неохоче мовив чабан, — та не простили люди. У людей душа до нього не лежить".

З дальшої розмови читач цього репортажу дізнається, що старий колись буцімто показав хату Андрія, комсомольського секретаря, своєму . . . синкові, який „був у банді" і який спалив Андрієву хату і вбив сокирою його жінку.

Як воно там було, годі тут встановити, про це розважуть колись люди з цього гуцульського села. Але ж Яків Стецюк виявив у своєму репортажі досить яскраво, як живуть в „рідних селах" амнестовані й поворотці і як вороже й зневажливо ставляться до них партійці. Житти їм там нема, і тому вони мусять тікати перед нагінкою збоку місцевих партійців із своїх сіл в інші сторони, де попадають під суди, як „зрадники" і „воєнні злочинці".

Так приймає поворотців і так „прощає" їм совєтська влада, знищуючи їх руками комуністичних активістів і скидаючи вину за вороже ставлення до них на . . . людей, себто на населення.

О. Р.

А. Заплітний

НАПЕРЕДОДНІ ВІЙНИ 1939 РОКУ

(THE EVE OF WAR 1939)

(3)

Гітлер мав дуже прихильну політичну ситуацію в тому, що Німеччина була оточена малими державами, які, обтяжені різними промахами супроти самовизначення — не були в стані створити успішну протинімецьку коаліцію. Наприклад, Польща ніяк не хотіла дозволити совєтським військам вступити на її територію — навіть тоді, якби ці війська несли їй мілітарну поміч проти Німеччини. Вона слушно боялася, що Совєти заберуть від неї українські та білоруські землі і заведуть совєтський устрій в державі. Тому й не було укладено оборонних союзів з СССР, хоч розум диктував, що це — одинокий спосіб врятувати себе від німецької неволі. Воні воліли самі ставати до змагу з німецькою потугою. Очевидно, вони були засуджені на програну війну з усіма наслідками такого нещастя. Цієї трагедії уникнула б Польща, якби в роках 1919 - 1921 діяла розважно.

Наведені вище думки А. Тойнбі не є новиною для українського читача. Українська політична думка вже давно прийшла як не до таких самих, то в кожному разі до дуже подібних висновків. Відрадне явище в тому, що український погляд на самовизначення дістав потвердження і дуже переконливі аргументи з такого авторитетного джерела, яким є історик А. Тойнбі.

На вище наведені думки А. Тойнбі відгукнулися два представники польської науки: проф. Оскар Галецький і проф. Міхал Сокольніцкий в Бюлетені ч. 2 Т. XVI. Інституту ім. Йосифа Пілсудського в Ню Йорку.

Но будемо зупинятися на дуже загальних твердженнях проф. Сокольніцкого і на таких формально - правних замітках проф. Галецького, що лінія Керзона не була подумана як політичний кордон між Польщею та Совєтським Союзом; що Польща не була в 1920 р. готова її прийняти; що її протягнено тільки по-хлопсько через Галичину до словацького кордону; що воно ні якого правно не в'язало — бо всі ці твердження не мають прямого відношення до засади самовизначення та територіяльних розмежувань за етнографічним принципом, що його А. Тойнбі поставив в центрі своєї теми.

Дальша заввага проф. Галецького звучить так: Якщо А. Тойнбі твердить, що йде тут про переважно українські та білоруські землі, які Польща дістала за Ризьким трактатом, то на підставі якого права вона має їх віддати to Russia, бо цих земель можуть домагатись лише незалежна українська та білоруська держави. Якби Польща добровільно відступила їх Совєтській Росії, то це було б потоптанням права самовизначення, тим більше, що деяка частина цих територій, наприклад, Східня Галичина, ніколи не належали до царської Росії.

Дальша заввага є продовженням попередньої — Тойнбі твердить, що Польща, реалізуючи свої домагання поза лінію Керзона, стягнула на себе ворожнечу переможеної Russia.

В обох цих завагах проф. Галецький не взяв до уваги цивілізаційної схеми, якою оперує А. Тойнбі, його термінології, про яку згадано на початку, але прямо в слово „Russia" вклав слово „Московщина". Як цивілізація, а в зв'язку з цивілізацією, Russia має свій відповідник в слові Русь. Тоді буде ясним, що, повертаючи згадані території Русі, повертається їх українцям і білорусинам, які є їх рідні господарі, так само ворожнеча Русі буде фактично ворожнечею українців і білорусинів за напад на їх країни і загарбання їх земель. Навіть Східня Галичина, яка ніколи не належала до царської Росії, має вернутись до Russia - Руси, бо, як каже А. Тойнбі, Польща і Литва забрали від православної християнської цивілізації в 14 і 15 ст. всі володіння українського та білоруського народу, в цьому числі також Східню Галичину — і послідовно має назад до цієї цивілізації вернутись, тобто у володіння української нації.

Вкінці професор Галецький твердить, що лінія Керзона не була доброю етнографічною границею, бо лишала 400,000 українців у Польщі а 4,000,000 поляків під Совєтами. Звідкіля проф. Галецький узяв ці цифри — не подано. Знаємо, що в роках 1919 - 21 переписів на Україні, Білорусі та Польщі не було. Перепис 1922 року бойкотували галицькі українці і тому він неповний і неправдивий. Мусимо деколи брати до уваги попередні переписи, а деколи пізніші. Як подає Енциклопедія Українознавства (ст. 161, 164 - 165, прим. 15 і 20), за польським переписом з 9-го грудня 1931 р., до якого укра-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Олег Лисяк

НЕБЕЗПЕЧНИЙ КЛИЧ

Як відомо, асекураційні компанії — це інституції, в яких діяльність спирається на холодній калькуляції. Тут не діють циганські ворожбити і не на їх ворожбах визначається політика асекураційних компаній.

Коли, наприклад, лікарі асекураційних компаній стверджують, що товстуни становлять ризико для компанії — треба сподіватися, що компанії підвищать преміі для тих, які мають „надвагу".

Коли аналіза дотеперішніх відносин щодо їзди атами ствердить певні факти, її наслідком одного дня стає таке оголошення:

„Недалеко вашої хати живе молодий чоловік, який може котрогось дня стати причиною вашої смерти або вашого каліцтва: він може вбити не лише вас, але й когось з ваших, які зустріне на дорозі!"

Прочитавши таку осторогу, ви з підозрою дивитесь на кожного молодого чоловіка, який минає вас на вулиці. Але нема потреби лякатися, доки ви перебуваєте у вашій хаті або ідете по хіднику.

Коли ж бо ви за кермівницею авта і вийдете на вулицю, тоді вже інша справа. До характеристики згаданого молодого чоловіка треба ще додати такі дані: його вік між 15 і 25 роком, він не одружений і має дозвіл на їзду автом. Таких, як він, сотні тисяч в Америці. Це може бути навіть ваш земляк. Українці не імунізовані від випадків.

Іншими словами, йде про як найнебезпечніший тип людини за кермівницею авта в Америці, власне згаданого молодого чоловіка, посідача „драйвер лайсенсу". Цим чоловіком може бути наш сусід, свояк, навіть наш син. Він у мене добре їздити автом — в цьому немає сумніву. Але його психічні прикмети роблять його найнебезпечнішою людиною на шляху.

Холодна статистика асекураційних компаній подає: „Авта, якими їздять неодружені молоді люди у віці від 15 до 25 років, це найбільш ризиковна група для асекурації". Оплати для авт, якими їздять ці молоді люди, в останніх роках підвищено від 15 до 55 долярів на рік, залежно від місцевости.

В самому стейті Ню Йорк стверджено на підставі статистики останніх років, що лише 12% усіх автомобілістів мають вік нижчий від 25 років. А проте, цих 12% спричинило 25% усіх смертельних випадків на шляхах впродовж року. Нема дива, що, хоч асекураційні агенти не можуть відмовити „іншуранс" людині лише тому, що вона не має 25 років, проте твердять, що непогано було б для компаній, якби можна було так робити.

Але фактом є, що коли молодий чоловік одружиться, він перестає їздити небезпечно. Фактом є теж, що дівчата, не зважаючи на все, що говориться про „вумен драйвер" — спричиняють менше нещасливих випадків, ніж хлопці. Може лише тому, що менше їздять.

Зовсім нормальним є те, що молодий хлопець більше схильний до пригод, а тим самим більше небезпечний, ніж його сестра. Кожний хлопець хоче бути сильнішим, відважнішим, швидшим, ніж його товариші. Кожна дівчина хоче виглядати гарніше, танцювати граціозніше, ніж її товаришки. Все це можна застосувати і до їзди автом.

Найбільша спокуса для молодих шоферів буває тоді, коли авто повне його ровесників. Тоді молодий шофер хоче „показатися", і в результаті їзда кінчається на поліцийній станиці, в рові, часом у шпиталі або й ще гірше.

Лікарі - психологи знаходять імпульси для молодого шофера. Хвилина, коли він бере в руки кермівницю могутнього авта, дає йому нове почуття. Все своє дотеперішнє життя він мусів бути слухняним і виконувати накази: батьків, учителів, інструкторів, тренерів. Тепер він може переганяти на шляху старших, може „показати" їм. Який хлопець не піддається такій спокусі?

Але старші, власне, можуть багато зробити в цій справі. В обох напрямках — даючи добрий або поганий приклад. Молоді їздять так само, як і старші, лише з однією великою різницею: вони мають більше сміливости і менше досвіду.

Нема ніякої „коротшої дороги" для здобуття досвіду, і тут треба років спостерігання добрих шоферських звичаїв, щоб привчитися самому. Щождо сміливости, то, як кажуть знавці, „відвага добра лише на переговорному торгі", а на шосе найкращим шофером є той, хто „трохи боїться".

Кілька років тому фабрика „Чемпіон", яка продукує свічки до авт, найняла кількох найвідважніших і найвідоміших автомобілістів - перегонщиків з великим досвідом, і вислала їх по цілій Америці вчити учнів гайскулів доброго, себто безпечного, шоферування.

Як виявив досвід, цей експеримент дав великі успіхи. Молоді люди з найбільшою увагою прислухалися до слів найвідважніших автомобілістів, і засвоювали собі їх техніку їзди. А ці перегонові „козирі" мають, крім перегонового досвіду, також величезний досвід у „звичайній" їзді автом. Вони роблять щорічно до 50,000 миль кожний на шляхах в буденних умовинах. Клопіт був лише один: кілька перегонових „козирів" не навчить мільйонів, які мають молодих людей.

Отже, батьки, які їздять автами, можуть тут зробити найбільше. Не вистачить лише дати молодому чоловікові доручення: „Їдь уважно!", коли ви дасте йому в руки ключ, який він уважає ключем до своїх життьових успіхів в даному моменті. Цей молодий чоловік їздив перед тим роками з вами, на задньому сидженні чи з вашого правого боку, приглядався батькам, як вони переїздять червоне світло, минають інше авто з неправильного боку, як вони хочуть „показати" тому другому, як то „треба їздити", як роблять десятки неправильностей. Це тривало роками.

А по роках, коли ваш „маленький хлопчик" став, згідно з окресленням асекураційних компаній, молодою людиною у віці між 15 і 25 роками, і дістав дозвіл на їзду, — ви раптом хочете вимазати ці роки двома словами: „Уважай, сину!".

Тож давайте добрий приклад своїм дітям. Вони мають обсерваційне відчуття, і мотають усе на вус, навіть якщо цей вус їм ще не виріс. Бо котрогось дня, коли вам уже прийдеться дати в руки вашої дитини цей ключ до авта — він може стати ключем до важкого горя і до не однієї позиції в сумній статистиці асекураційних компаній.

Іван Смолій

У ЗЕЛЕНОМУ ПІДГІР'Ї

(Повість)

(32)

Вона здивувалась тій настирливості брата.

— Обов'язково?

— Обов'язково! Ти розумієш, я не можу вчитися, я мушу знати, чия візьме верх.

— Чудний ти! Надто до всього серце прикладаєш.

— Думаєш, є в мене серце? — запитав.

Аж здригнулася на той запит. Дивився на неї Вадим не як брат на сестру, а якось зухвало, визивно. І що це значить отой запит його?

Як добре, що нарешті прийшов Олесь. Промок на дощі. І задуманий якийсь. Але від її погляду його обличчя прояснило.

Тепер добре їй вчитися. Найкраще так вчитися, коли чуєш у кімнаті час від часу голоси їх обох, стукіт шахових фігур об дошку. Перерве тоді свою працю, підійде. Запекла і неугавна боротьба між Олесем і Вадимом. Якась страшна, але захоплююча. Змагалися словами у вічних дискусіях. А тут мовчать насупleno. Тільки думки, втілені в ходи фігур, переливаються несхибенними мереєами що-раз нових комбінацій і можливостей, удач і поразок. Ось знову стук, фігура впала на стіл з руки Олеся. А обличчя Вадима почервоніло. Яка між ними незлагода! Зверла їх обидвох, щоб мирно були, щоб не тривожили її серця. До кого їй прихилитися, по чийому боці стати, коли обидвох однаково любить. Ось знову програє Вадим. Нехай би не програвав, бо страшенно він самолюбивий. Скаже вона Олесеві, нехай часом уступає йому, бо страшно чогось . . .

— Так! — промовив Вадим, коли закінчили партію.

— Цим разом ти горою. Та я сподіваюся, що ти даси мені змогу реваншу. Я мушу відбитися. Не сьогодні, не сьогодні.

Провела тоді Олеся аж вниз сходами.

— А ти б не виходила! — гукнув їй услід Вадим. — Холодно сьогодні, уже й так носом везеш.

Він так і стояв угорі, слідкуючи, як сходили вони вниз. Якась неясна тривога зродилася у неї на серці. Хотіла щось сказати Олесеві. Невідомо що. Щось скаже. Скаже, щоб уступив Вадимові. Нехай програє партії, нехай той радіє. Такий він запеклий аж страшно.

Крига скресла на Дніпрі вже давно. А холодно і непривітно. Пірнув у сутінках вечора Київ, тільки ген на кінці вулиці блимає жовтавим огником самотня ліхтарня. Тіні дерев, тіні невідомо чого й кого . . .

— А ти вертайся, бо справді холодно, — прошепотів Олесь, пригортаючи її.

Стиснула йому тепло руку, хотіла сказати щось. Що саме? Як висловити цю дивну тривогу, що на серці?

— Іди, люба, — промовив він, — у мене ще багато роботи. Побачимось завтра. Я прийду . . .

Почекала мить, супроводивши очима дорогу постаті, як маліла між тінями дерев. Чомусь здавалось їй, що стоятиме так, аж поки ліхтар на розі бульвару не пригорне і не розсіяє його постаті.

— Чого це ти так довго не вертаєшся? — гукнув Вадим, збігаючи по неї на вулицю. — Промокнеш до нитки, хто ж потім ходитиме коло тебе?

Він настирливо тягнув її всередину. Невже ж це правда? Чому така настирливість була тоді в його рухах? Невже він провокатор? Невже для цього обов'язково мав прийти до них Олесь, щоб розіграти останню партію? Для того, щоб схопили його непомітно в темені вечора і повезли кудись, щоб уже ніколи не побачила його? Чи не чорний ворон темнів тоді зловісно між деревами?

Який невимовний біль на обличчі Олесевої матері, коли холодним ранком прийшла запитувати.

— Олесь . . . і більше не сказала нічого, не допитувала далі. Все було ясно. Її передчуття сповнилося. Та невже ж це була Вадимова робота?

15

Хтось постукав у двері. Зіна схопилася злякано. Чого ж їй лякатися; подумала вона в наступній хвилині. Чому вона завжди боїться чогось, чому чекає удару? Може Галя побачила, що „ті" поїхали, і йде розважати її? Може гостинці свої скромні несе?

Зіна відчинила двері й здригнулася. Чорний мундир. Федьо.

Вона інстинктовно хотіла була зачинити двері, але не годилося так. Вижидання чогось неприємного огорнуло її.

— Та чого ж стали, як укопані? Напудилися ся мене чи що?

— То ви, Федоре? Заходьте! — показала Зіна, перемагаючи себе.

— Зараз, йно собі черевики обхарю, бо вам болота в покої нанесу.

Федьо дбайливо чистив узуття спереду, з боків, ззаду. Крізь відчинені двері вривався вітер і холод, що їх принесла з собою негода.

— О, то'м вже почистив! — Федьо нарешті ввійшов в кухню. Чорна блюза промокла злегка, кашкет блищав. Під пахвою тримав Федьо пакунок, загорнений у газетний папір. Стояв він отак з тим пакунком і шапки не скидав, та дивився на Зіну якось значуще.

— То 'сте сами?

— Сама, Федоре! — потвердила Зіна, злякавшись ще більше своєї самоти й несподіваних відвідин. Від часу останньої пригоди пів приходством уникала зустрічатися з цим парубком. І вечорами нікуди не виходила, знала, що чатує на неї. Навіть до вікон боялася підходити. Казала ж раз Роза, що якийсь чорт шляється попід школою, у вікна заглядає. Прямо безобразіє! Начеб вони серед дикунів живуть.

— А ті де ся поділи? — розглядався Федьо по кімнатах, ніби нічого не знає й не бачив.

— Поїхали кудись, Федоре.

— О! Поїхали. Та й не борзо ся вернуть. То певно на команду поїхали, бо видів я того з команди. Вони там ся забавляють. А ви тут самі та й видитеся мені, що вам сумно. То я прийшов вас дечим розвеселити.

ДОПОМОЖІТЬ ВДЕРЖАТИ І РОЗБУДУВАТИ ДЛЯ НАШОЇ ДІТВОРИ РІДНУ „ВЕСЕЛКУ"! ПОШЛІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ І ПОЖЕРТВУ НА ФОНД „СВОБОДИ"!

НАПЕРЕДОДНІ ВІЙНИ 1939 РОКУ

(Закінчення зі сторін 2-гої)

їнська сторона мас дуже поважні застереження ,було на Холмщині 675,000 православних українців і 195,000 українців римо - католиків, а на Більщині 56,000 українців. Разом — 926,500. Якщо від цього числа віднімемо 10% природнього приросту за десять років, то дістанемо — 833,859, число, зближене до дійсного стану в 1922 р. На Лемківщині, Посянніччині і в повітах на захід від лінії Керзона було, згідно з австрійськими урядовими статистичними таблицями з 1900, 413,569 греко - католиків. Це віровизнання було тоді однозначне з українською національністю. Якщо до цього числа додамо 2% природнього приросту за 20 років, дістанемо число 496,379. Разом з українцями з Холмщини дістанемо число 1,330,229 українців, які залишилися б під Польщею.

На підставі польського перепису 1931 р. на українських землях, які були під Польщею, жило 2,474,000 поляків і латинників. Якщо від цього числа віднімемо 10% природнього приросту, залишиться число 2,226,600. Якщо від цього числа відпишемо 300,000 польських колоністів, які по 1920 р. прийшли на ці землі, залишиться число 1,926,000. Якщо від цього числа віднімемо ще половину, як українців римо - католиків, то число правдивих поляків на західніх українських землях спаде до 963,300. В українській ССР жило в 1926 р. 476,000 поляків. Якщо від цього числа віднімемо 6% природнього приросту за 6 років, залишиться число 447,000. Разом з числом 963,300 дістанемо 1,410,740 поляків, які опинися б на схід від лінії Керзона. Різниця 80,511 на некористь Польщі — не була аж така велика, щоб нею оправдати відкинення засади самовизначення, тим більше, що українські уряди запевняли польській національній меншині широку і ліберальну автономію.

Тепер це вже академічна дискусія, бо цих меншин майже немас по обох боках совєтсько - польського кордону, але питання самовизначення та етнографічного розмежування може стати і стане актуальним, коли впаде московська імперія і вільні народи стануть перед завданням встановити між собою границі, оперті на справедливій основі. Про цю, в суті найважливішу проблему, обидва представники польської науки не сказали ні одного слова.

Кінець

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Мазепинські Ювілейні Святкування в Боффало, Н. Й.

Кількамісячна праця Ювілейного Мазепинського Комітету, що його очолював ген. штабу полковник Петро Самутин, закінчилася двома успішними імпрезами: бенкетом у суботу 24-го жовтня і святочною академією в неділю 25 жовтня ц. р. Відпала ще одна імпреза — а саме символічне перебрання українською громадою одної з боффалівських вулиць, яка мала бути перезвана іменем Мазепи. До цього однак не дійшло, хоч справа, здавалося, стояла на добрій дорозі. Все таки відведемо для цієї справи декілька слів, бо вона набрала певного розголосу, який відбився і на бенкеті. По- друге: лекція, яку дістала боффалівська громада, може бути корисною і для інших громад, а то й для нас усіх. На прохання Ювілейного Комітету, референта п. Василя Шарвана, два міські радні — пп. Москаль і Маковський (обидва польського роду) внесли до Міської Ради резолюцію про надання одній з вулиць імени Мазепи. До схвалення резолюції не дійшло, бо прямо напередодні сесії Міської Ради в місцевій англомовній газеті „Курієр-Експрес" появилася, оперта на „Енциклопедія Британіка", нотатка з тенденційно - фальшивим насвітленням постаті Мазепи. Ця нотатка викликала протести мешканців вулиці, яка мала дістати назву „Мазепа", в результаті чого згадані вище радні відкликали свою резолюцію. Редакція „К-Е" не хотіла спростувати своєї нотатки, заявляючи, що для неї авторитетною є „Енц. Брит." і, якщо українці хочуть спростування, хай його добиваються у „Е. Б." Виходить, що Ювілейному Комітетові, треба було попередити членів Міської Ради про можливість провокаційних наклепів на Мазепу, тоді нотатка „К. Е." не була б їх так заскочила.

Бенкет, який відбувся 24-го жовтня в репрезентаційній залі готелю „Ляфаст", мав дати нагоду запрошеним американським гостям запізнатися з правдивим обличчям великого українського гетьмана Івана Мазепи і з добою, в якій він жив і діяв. Цю мету, як заявляли самі американці, досягнено повністю. Запрошений на головного промовця д-р Роман Олесницький з Ню Йорку цікавою з реторичного і з наукового боку доповіддю, опертій на чужих джерелах, дав американським представникам вичерпну лекцію, як належить оцінювати гетьмана Мазепу.

Дуже маркантним і гідним відмічення був виступ запрошеного проф. д-ра Е. О'Коннора, колишнього комісаря для справ утікачів. Під адресою кореспондента „Курієр-Експресс", який теж був присутнім на бенкеті, проф О.Коннор заявив, що „Енциклопедія Британіка" не завжди може бути авторитетним науковим джерелом, бо вона редагована згідно з інтересами Великої Британії. Для прикладу проф. О'Коннор подав інші гасла, фальшиво насвітлені, з тієї енциклопедії, між ними і гасло про Тадея Костюшка, який, як знаємо, брав участь у боротьбі за свободу Америки.

Д-р Роман Олесницький виступив ще з доповіддю в українській мові перед авдиторією на Ювілейній Академії дня 25 жовтня. На програму того вечора зложилися: сценічна картина з драми Людмили Старицької - Черняхівської „Іван Мазепа", деклямація „Думи" Мазепи у виконанні студ. п. Зенона Депутата (у козацькому строї), солоспів баритона п. Зенона Мягкого при акомп. п-і проф. Галини Лагодинської - Залеської, виступ чоловічого хору „Бурлаки" під дириг. п. Юрія Лаврівського. Відкрив Академію, як теж і бенкет, голова Ювілейного Комітету полк. Самутин. Сцену для академії оформив в стилі Мазепиної доби — мист. п. Маріян Борачок, якого великий портрет Мазепи прикрашував теж і залю бенкету.

М. Л.

Валентин Сім'янцев одержав ще одну нагороду

18 жовтня ц. р. у Вашингтоні відбулася чергова виставка Метрополітальної Мистецької Ліги, влаштована разом з Нешенел Коллекшен оф Артс в залях цієї колекції. На ній видано нагороди за олію, акварелю, графіку і скульптуру, при чому третю премію за скульптуру одержав український скульптор В. Сімянців.

Виставку відкрив і про нагороди повідомив голова Метрополітальної Ліги Френсіс Пітерс. Він схарактеризував сучасні течії в мистецтві ЗДА, при чому зазначив, що школа абстрактних експресіоністів, яка, за його словами, трималася принципу „капай і бризкай фарбою" — вже відходить у минуле. В мистецтві знову запанували вимоги смаку і таких форм мистецтва, які можна розпізнати і зрозуміти.

Нагороджена премією праця В. Сімянцева — „Молодий рибалка" (голова Юрка Корбутяка) підтверджує цю думку Пітерса. В скульптурі нашого майстра збережена рівновага між надмірною譯 зализаністю ліній і умисно недбайливим виконанням, яке дехто з наших мистців вважає за „модерність" у мистецтві.

Здається, В. Сімянців не одержував нагород чи відзначень на українських мистецьких виставках, але американське жюрі, хоч і суворе в своєму виборі, вже четвертий раз нагороджує українського скульптора.

В 1957 р. на виставці в рафінованому клюбі „Космос", влаштованій Американською Лігою Мистців, Сімянців одержав другу нагороду, в 1958 р. — на виставці тієї ж Ліги — першу нагороду (блу рібон), в 1959 — на виставці Дістрікту Колюмбії — почесне відзначення, і тепер — третю нагороду.

Обстановка відкриття виставки була елеґантна: неголосна музика оркестри, квіти у високих кошиках, і дуже добрий підбір картин, що не дивно, бо жюрі вибирало з-поміж загальної кількости понад 200 надісланих експонатів. Треба сподіватися, що ще не раз вашингтонська громада побачить, як В. Сімянців виходить під оплески вибраної публіки наперед, щоб прийняти нагороду з рук пані Мелон, з родини відомих сталеварів, з якої один з заснував Національну Галерію Мистецтва у Вашингтоні.

Л. К.

З наших буднів

КРАСА І СИЛА

36-та Міжнародня Жіноча Виставка в Ню Йорку сильно піднесла мене на дусі. І не лише тому, що на ній українське жіноцтво гідно себе запрезентувало, відзначивши при цій нагоді ювілей гетьмана Івана Мазепи, який, як це відомо з історії, ставився до жіночого питання дуже позитивно. Основна причина мойого захоплення Виставкою є та, що на ній Ню Йорк втер носа Филаделфії і вибрав свою королеву краси, або „Місс Україну".

Те, що вибір упав на п-ну Наталку Глоба аж ніяк мене не дивує, бо це дівчина з нашого табору, а в нашому таборі „Орлик" у Берхтесґадені, як усі собі пригадують, було так, як співається в народній пісні:

В нас дівчата всі хороші,
Коса з довгим волосом...

Інша річ, що тут, на еміграції, наші хороші дівчата довгий волос повтинали та попідскубували, а личко, що було „як кров з молоком", так штудерно „пейнтують", що не видно ні крови, ні молока. А якраз наша теперішня королева, як воно не дивно, зберегла ще мабуть природні рум'янці, а передусім — прекрасну, довгу, щироукраїнську косу, на яку аж проситься покласти корону.

Розуміється, що в нас є багато гарних дівчат і не коронованих, що й видно кожної неділі під церквою св. Юра. Але хай наші красуні не будуть надто горді на свою пишну вроду, бо українське парубоцтво теж не пасе задніх! Ось, недавно, преса всього світу принесла вістку, що „Містером Універсу", тобто найкращим у світі мужчиною, вибрано українця — 25-літнього Генуо (мабуть Геньо) Мірчука, сина наших емігрантів у Франції. Та й хоч і ним разом позичили собі його в нас чужинці, то це не зміняє факту, що то хлопець нашого, козацького роду. Та й ще який козак: кажуть — силач, штаби чне і страшні тягарі до красунь не приходиться якась рідня д-рові Петрові Мірчукові з Филаделфії, але мені так здається, що його батько походить з бібрецького повіту. Пригадую собі, що коло 1925-го року виїхав із сусіднього села П. до Франції на роботу якийсь Мірчук — дуже сильний мужчина, що ламав у руках кінські підкови, як „прецлі", вибачайте за порівняння. Вправді той наш Мірчук не визначався аполлонською красою, мав навіть, здається, легкого зиза на очі, ну, але ж мати-природа любить робити всякі фокуси: часом від гори підіймає! Ото ж тут получились разом „Краса і сила", як писав небіжчик Винниченко.

Не знаю, чи той Мірчук поганого батька може народитися гарний син, а від вродливого — поганий. Бо наше життя взагалі, як сказав філософ, сповнене несподіванок, і не було б воно таке погане, якби приємні несподіванки переважали над прикрими.

Бажаю всім нашим дівчатам такої милої несподіванки, як вибір на королеву краси, і разом з М.-Понеділком гукаю: „Хай живуть Місс Україна і Містер Універсу!"

Ікер

ПОМЕР МИКОЛА ДЕЙСАК ДОВГОЛІТНІЙ ЧЛЕН 5-го ВІДДІЛУ УНСОЮЗУ

Асторія, Л. Ай. Н. Й. — В середу дня 11-го листопада ц. р., помер тут на 78-му році життя Микола Дейсак, довголітній член Братства св. о. Миколая, 5-го Відділу УНСоюзу. Народжений в Дорогові на Станиславівщині, залишив трьох синів і семеро внуків, усі в ЗДА. Похорон відбудеться в понеділок дня 16 листопада ц. р. з української католицької церкви при 3709 31-а Евню на Асторії.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У ЗДА (11½ Вест 26 вул., Н. Й.)

влаштовує Наукове Засідання Комісії УВАН у ЗДА для дослідів над пореволюційною Україною і Совєтським Союзом з доповіддю мґра Константина В. Варварова: „Українська революція в документах державного департаменту З'єдинених держав Америки". Засідання відбудеться в неділю 15-го листопада 1959 року о 5-ій годині дня в приміщенні Академії.

Керівництво Комісії.

ПРАЦЯ
HELP WANTED FEMALE

Пошукую жінку, середнього віку, української походження, до домашньої помочі і товариства при 2 старших особах. Кімната і харч плюс платня. Телефонувати вдень:
Miss J. STOKLOS
Humboldt 5-3900 — Ext. 2716
або вечором:
HU 3-2547
в Harrison, N. J.

Потрібно
ГОСПОДИНІ
до української родини. 2 дітей (6 і 4 роки). Родичі працюють. Спання на місці. Платня після умови.
Anna SHMULAK
1282 Bright Street
Hillside, N. J.
WA 3-6144

ПРАЦЯ
HELP WANTED MALE

SHEET METAL WORKER and WELDER
Добра платня. Постійна праця. Голоситись:
JAEGER FRANZMANN
Yonkers, N. Y.
YO 5-5454

RESTAURANT

GRIPSHOLM RESTAURANT
324 East 57th Street, N. Y.
Найліпше шведське
SMORGASBORD
Перекуски — Коктейлі — Обіди
Відкрито: кожного дня.

Для посилок в Європу
Ношений ОДЯГ
МАЙЖЕ НОВИЙ,
куплений в заставних домах, для мужчин, жінок і дітей.
ВИЇМКОВО НИЗЬКІ ЦІНИ.

Убрання від	$ 5.00
Зимове пальто від	$ 5.00
Жіночі сукні з вовни й шовку	$ 3.00
Дамські костюми	$ 4.00
Дамські сукні з найлону	$ 0.70
Блюзки й комбінезони з найлону	$ 0.70

Можете самі переконатися без будь-якого зобов'язання.
Відчинено від — понеділка до суботи, включно.
Szabadi de Lux
USED CLOTHES
1575 3rd Avenue
(bet. 88th & 89th Sts.)
New York, City

Іван ВУЙКІВ
Знана
УКРАЇНСЬКА ФУТРЯНА ФІРМА
виконує на замовлення НОВІ ФУТРА
і перемодельовує проходжені футра по найновіших фасонах.
Приймає футра на ПЕРЕХОВАННЯ-STORAGE
Відбір і доставка на місце
J. WUJKIW, Inc.
MANUFACTURING FURRIER
111 E. 7th Street
New York 9, N. Y
Tel.: SPring 7-8710

MISCELLANEOUS

ВИПРОДАЖ ТОВАРІВ
по ЗНИЖЕНИХ ЦІНАХ
для ВИСИЛКИ ПАКУНКІВ
на Рождество Христове
у висилковій фірмі
GLOBE PARCEL SERVICE
263 Market Street — NEWARK, N. J.
Tel.: MA 3-1968

ПОСТАВТЕ СОБІ САМІ ПИТАННЯ
про висилкову фірму, заки вишлете
ПОСИЛКИ — ДАРУНКИ до всіх країн Европи й Азії

1. Чи це є відповідальна фірма?
2. Чи Ви самі в тому переконалися?
3. Чи фірма є уважливо-солідна в пакуванні, висилці і приготуванні документів?
4. Чи уживає до цього найліпші пачки?
5. Чи фірма ця є в бизнесі довше, як 25 років?
6. Чи це є офіційно АВТОРИЗОВАНА фірма?

Відповідь на всі ці питання є ТАК, якщо Ви вишлете свої пакунки через один з Відділів:

GLOBE PARCEL SERVICE, Inc.

716 Walnut St.
PHILADELPHIA 6, Pa.
WAlnut 5-3455

1991 Broadway
NEW YORK 23, N. Y.
LYceum 5-0900

4102 Archer Ave.
CHICAGO 32, Ill.
FRontier 6-6399

683 Hudson Ave.
ROCHESTER 21, N. Y.
BAker 5-5923

263 Market St.
NEWARK 2, N. J.
MArket 3-1968

1313 Addison Rd.
Cor. Superior Ave. & 71 St.
CLEVELAND 3, Ohio
UTah 1-0807

390 W. Broadway
S. BOSTON 27, Mass.
ANdrew 8-8764

6446 Michigan Ave.
DETROIT 10, Mich.
TAshmoo 5-7560

346 Third Ave.
PITTSBURGH 22, Pa.
GRant 1-3712

ПРИСПІШІТЬ СВІЙ ПАКУНОК ДО НАС, А МИ ПРИСПІШИМО ВИСИЛКИ ВІД НАС.

Бюро Подорожів „САТИС"
Д-р БОРИС ЛОТОЦЬКИЙ
SATYS TRAVEL
501 Madison Avenue, Suite 402A, New York 22, N. Y.
Tel.: PLaza 2-1337
ЩОДЕННО — 10-6; по СУБОТАХ — 10-3
ПОДОРОЖІ ЛІТАКОМ і ПАРОПЛАВОМ до всіх країн світу.
(також і за залізну заслону).
ВИСИЛКА ПАКУНКІВ
до Краю і до усіх частин Східньої Европи, на найкращих умовинах.
Величезний вибір товарів, зокрема ЛІКІВ.

Увага! Увага!
Mercury
MERCURY PARCEL and TRADING Co.
ВЕЛИКИЙ ПЕРЕДСВЯТОЧНИЙ ВИПРОДАЖ
у 3-ох крамницях фірми:
80 East 7th Street — NEW YORK 3, N. Y.
Tel.: OR 4-3930
75 East 7th Street — NEW YORK 3, N. Y.
Tel.: OR 4-3930
943 Elizabeth Avenue — ELIZABETH, N. J.
Tel.: EL 4-7608

В крамницях фірми маємо великий вибір різноманітних імпортованих та місцевих товарів, по дуже умірkованих цінах: вовняних, бавовняних, шовкових, оксамітних і штучних шовків та інших. Матеріяли на чоловіче та жіноче убрання, пальто та суконки. Вовняні хустки, великі шалі — квадратові з торохами. Шкіра імпортована та місцева на обуву, імпортовані килими, коври по $4.50 за штуку. Різна галянтерія, вироби Solingen, бритви машинки і діямантди до різання скла.

При кожній крамниці бюро на висилку пакунків-дарунків рідним до краю й інших частин Европи.

ДОСТАВА ПАКУНКІВ-ДАРУНКІВ
ШВИДКА та ГАРАНТОВАНА.
Виконуємо письмові замовлення.
Крамниці відчинені:
ЩОДНЯ — від 8:30 до 8:00 год. вечора,
в НЕДІЛІ — від 8:30 до 4:00 год. по пол.
Найкраща рекомендація фірми —
ТИСЯЧІ ПОСТІЙНИХ КЛІЄНТІВ У ЗДАМЕРИКИ.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

ФІЛАДЕЛФІЯ, Па. — Відділ 397, повідомляє своїх членів, що побір вкладок є в суботу 14. листопада від год. 3 до 4 по пол. і в неділю 15. листопада від год. 12 до 1.30 по пол. — І. Скочиляс, предс., А. Штогрин, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Тов. Укр. Січ, Відділ 170, повідомляє, що Збори відбудуться в п'ятницю 20 листопада о год. 6-ій веч., в УНДомі при 96 Фліт Стр. Обов'язком кожного доглядаючого члена прийти і вирівняти свої вкладки. — П. Мелень, предс., В. Плетчонь, кас., І. Грабар, секр.

БРИДЖПОРТ, Конн. — Тов. Українська Січ, Відділ 59, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що Збори відбудуться 15 листопада ц. р., в УНДомі під ч. 500 Галет вул., точно о год. 3-ій по пол. Пригадується всім членам, щоби платили свої належитости кожного місяця і не наражували себе і свою родину на суспенду. Просимо приєднувати нових членів.

РІЗНЕ

ЛІКИ
ЦЕ НАЙБІЛЬШ КОРИСНИЙ ДАРУНОК ДО КРАЮ!
Висилаємо до Европи.
20% ЗНИЖКИ
Гарантія доставки. — Мито оплачується тут.
Висилаємо ЛЕТУНСЬКОЮ ПОШТОЮ.
Rimifon, Penicillin, Streptomycin, Glucose, Cycloserine, Vitamins — Igrapyrin, Orinase (diabetes), Urodan.
Спеціялісти европейських рецепт полагодять Ваші рецепти точно.
СПЕЦІЯЛЬНІ ПАЧКИ
для хворих на туберкульозу, артретизм, ревматизм, для діябетиків, з високим тисненням крови і т. д.
Говоримо всіми мовами.
Пишіть або телефонуйте:
B. FELDMAN PHARMACY
111 Ave. "A" & 7th Street
NEW YORK CITY
Tel.: OR 7-5980
Спеціяльно! При замовленні поштою або особисто, залучіть вирізок цього оголошення, а одержите на вищезгадані ліки і всі інші 20% знижки, яку з огляду на велике замовлення покупців — продовжуємо.

СПЕЦІЯЛЬНО ДО КРАЮ
і всіх країн Сх. Европи в ЦЬОМУ ТИЖНІ.
ВЕЛИКЕ ЗАОЩАДЖЕННЯ, ЗАМОВЛЯЙТЕ ТЕПЕР!
ГАРАНТІЯ ДОСТАВИ.
Спеціяльна 3 $ 34.00
1 kg. паленої кави, 1 kg. чистого голланд. какао, 1 kg. чистого смальцю, 1 kg. см. масла, 3 kg. рафін. цукру, ¼ kg. цейльонського чаю, ½ kg. голланд. шоколяди, ½ kg. сира (45% товщу) 1 kg. довгозернистого рижу, ½ kg. сушених пічесів, 200 амер. папіросів.
Спец. текстильна $ 33.00
3½ ярда 100% вовн. игн. матеріялу на чолов. костюм, 3 яр. відповідної підшивки, 4 яр. перкалю на суконки і блюзки, 18 відп. ґудзиків.
Жадайте повних цінників.
GRAMERCY, Dept. S.
118 East 28th Street
NEW YORK 16, N. Y.
Tel.: MU 9-0598, 0599
Відкрито:
Щоденно — 9:00 до 5:30
Суботи — 10:00 до 1:00
Неділі — закрито.

ЗРОБІТЬ РАДІСТЬ
— вишліть —
ГРОШІ до КРАЮ
Експресова доставка до 2 тижнів. Повна гарантія, посвідки одержання.
СПЕЦІЯЛЬНА СТАВКА
10 рублів за кожний — $ 1.00
ВАЖНЕ
Всі вплати виплачується повністю без жадних відтягнень. Ви можете висилати кожну суму, навіть до одної особи, без мита або податку на гроші.
Оплата пересилки:

до $ 50.00	$ 5.00
до $ 100.00	$ 10.00
до $ 150.00	$ 15.00
до $ 200.00	$ 20.00
Більші суми	10%

GRAMERCY - Dept. S.
744 Broad St., Suite 925
NEWARK, N. J.
Одинока фірма з дозволом Департаменту Банків і забезпечена та бондована для цієї обслуги.
Бюро в НЮ ЙОРКУ:
118 East 28th Street
Suite 905-907
NEW YORK 16, N. Y.
Tel.: MU 9-0598, 0599
Урядові години:
Щоденно — 9:00 до 5:30
Суботи — 10:00 до 1:00
Неділі — закрито

ЗБІЛЬШЕНІ ДИВІДЕНДИ!
3½%
РІЧНО
кредитоване, або платне 2 рази в рік.
Починаючи 1-го липня 1959 р.
- Ощадності забезпечені до $ 10,000.
- Гроші, одержані до 15-го ЛИСТОПАДА 1959 р. будуть процентувати нові дивіденди від 1-го ЛИСТОПАДА.
- Радо приймаємо нові конта, від $ 1.00 вгору.

IRVING SAVINGS and LOAN ASSOCIATION
126 MARKET ST. (бл. MAIN) **PATERSON, N. J.**
Відкрито ЩОДЕННО — від 9-ої рано до 3-ої по полудні
Також у П'ЯТНИЦІ — від 6-ої до 8-ої вечора
ДЛЯ ВАШОЇ ВИГОДИ:
ОЩАДНОСТЕВІ КОНТА — РІЗДВЯНІ ОЩАДНОСТІ — ВАКАЦІЙНІ — ГІПОТЕЧНІ ПОЗИЧКИ — ПОЗИЧКИ НА ПОЛІПШЕННЯ ДОМУ — ПОДОРОЖНІ ЧЕКИ — ГРОШОВІ ПЕРЕКАЗИ — ПРИЙМАННЯ РАХУНКІВ ЗА ГАЗ, ЕЛЕКТРИКУ І ТЕЛЕФОН — ВОГНЕТРИВАЛІ СКРИНЬКИ

На Осінь і Зиму!
DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARK'S PLACE, NEW YORK CITY
(Біля 8-ма вул., між 2-3 Евеню)

МАЄ НА СКЛАДІ великий вибір осінніх і зимових КАПЕЛЮХІВ від $ 4.95 та більше. Маємо також великий вибір ФІЛЬЦОВИХ і ВЕЛЮРОВИХ КАПЕЛЮХІВ, імпортованих з Італії, найкращої якости в різних кольорах і найновіших фасонах, власного виробу та відомої марки капелюхи — KNOX.

Кожний капелюх гарантований. — Куплений у нас капелюх чистимо фабричною методою. Пригадуємо, що у нашому відділі ЧОЛОВІЧОЇ ГАЛЯНТЕРІЇ першої якости різнородні СОРОЧКИ, 100% cotton, знаної марки "JAY SON". Всі сорочки гарантовані в пранні. У великому виборі також: ДОЩОВИКИ, ПАРАСОЛІ, імпортовані СВЕТЕРИ, КРАВАТКИ, СКАРПЕТКИ, ПАСКИ, ШАЛИКИ й інші зимові речі.

Просимо зайти і переконатись про високу якість матеріялу та низьку фабричну ціну.

• Отворено щоденно від 9-ої веч., в суботи до 10:00 •
— ГОВОРИМО ПО-УКРАЇНСЬКИ. —

Щораз краща обслуга
ДЛЯ ЩОРАЗ БІЛЬШОГО ЧИСЛА КЛІЄНТІВ!
Не чекайте до останньої хвилини. — Шліть святочні пачки тепер!
COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION
(Licensed by INTOURIST)
Тепер для Вашої розпорядимости, скорі, відповідальні і дешеві бюра в 4-ох бюрах:
ГОЛОВНЕ БЮРО:
39 SECOND AVENUE (corner 2nd Street) — NEW YORK 3, N. Y.
AL 4-5456-7
НАШІ ВІДДІЛИ:

161 Main Street PATERSON 1, N. J. MU 4-4619	2076 Sutter Street SAN FRANCISCO, Calif. FIllmore 6-1571	1015 E. Carson St. PITTSBURGH 3, Pa. HU 1-2750

ГАРАНТІЯ ДОСТАВИ — ЖАДНИХ ДОПЛАТ

BACZEWSKI
ДОБІРНІ ПОЛЬСЬКІ НАПИТКИ
знову до набуття
Ялівцівка
Контушівка
Калинівка
Афинівка
Сливовиця
Горілка чиста
Жубрівка
Вишнівка

Одинокий імпортер в ЗДА
Tower Eximpo, INC.
70-02 Cypress Hills St.
RIDGEWOOD 27, N. Y.
Tel.: VAndyke 1-0510
В НЮ ДЖЕРЗІ телеф.:
BOLLER BEVERAGES Inc.
ELizabeth 5-6800.

КРАЙОВІ ГРИБИ
Цілі
Небувала нагода — $ 3.75 фунт
Спеціяльно низькі ціни в тій порі. Висилаємо поштою.
KIRSCH MUSHROOM CO.
168 Rivington Street, N. Y. C.
Tel.: GR 3-5393

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

ЛІКИ — до всіх країв Европи
— висилає —
Українська Професійна Аптека
оплачуючи всі кошти пересилки на місце.
Власник: мгр. МОДЕСТ АРТИМІВ, дипл. аптекар.
Пересилайте нам рецепти, чи листи, або Ваші побажання, яких ліків Вам потрібно; решту ми виконуємо самі, сумлінно, по мінімальних цінах, долучуючи до всіх ліків вказівки, як їх слід уживати, назви і т. д. — в український мові.
Всі швайцарські та німецькі ліки, яких не можна звісти набути в Америці, висилаємо через аптеку в Бонні, Німеччина. Висилайте Вашим Рідним тільки оригінальні ліки. Не висилайте ПІДМІНОК (ерзаців), бо ті, звичайно, не поможуть, а то ще й можуть пошкодити хворим.
Приймаємо виконування всієї можливої рецептури евр. і амер. шкіл. На складі маємо також п'явки, баньки, евр. термометри, ним. лікувальні зела д-ра Мадевса проти всіх недуг та новий чудовий німецький лік на нагнітки.
Швидка доставка летунською поштою гарантована.
Адреса аптеки:
FISHER'S PHARMACY
4438 Germantown Ave., Philadelphia 44, Pa.
Tel.: GL 5-2401
АПТЕКА ВІДКРИТА: в будні — 9:30 рано — 10 вечора; в неділі — Аптека зачинена цілий день.
Коли Аптека зачинена, рецепти замовляти телефонічно.

Купуйте в підприємствах, що оголошуються в „СВОБОДІ"

REAL ESTATE

ДОМИ QUEENS і LONG ISLAND
RIDGEWOOD — 4-род., 16 кімнат, газове огрівання, $22,000.
FOREST HILLS — ранча, 5 кімнат, гараж — $ 22,500.
FLUSHING — 2-род., мур., 10 кімнат, 2 гаражі — $ 28,000.
Всякі інші ДОМИ по всіх околицях QUEENS.
EASTERN REAL ESTATE CO.
В. КУЗЬМИНСЬКИЙ
168-04, Hillside Avenue — Jamaica
Tel.: AX 1-7400 (щодня від год. 11:00-7:30)

ЗМІНА ПОВІДОМЛЕННЯ

Спішимо з приємністю поділитися вісткою, що — ВІДПОЧИНКОВА УКРАЇНСЬКА ОСЕЛЯ у Фінекс, Арізона — покінчила вже перші будинки, готові до винайму, під управою відомої н/фірми "ARIZONA INVESTMENT & REALTY CORPORATION". Для зарезервування апартаменту чи кімнати, прошу телефонувати — WI 3-1571, або писати на адресу:

ARIZONA INVESTMENT & REALTY CORPORATION
3138 East Bell Road — Phoenix, Arizona
Tel.: WI 4-2651
Mailing Address: R. R. 2, Box 735

W. J. KOWAL, — Pres.

Місто ФІНЕКС — це столиця Арізони, яка із усякими статистичними даними має один із найкращих, бо майже цілий соняшний рік. До Фінексу прибувають люди із всіх частин світу. На відпочинок, вакації, чи для здоров'я — Фінекс із своїм сухим кліматом є сьогодні незаступимим місцем, колиж мова про людей хворих на астму та всякого роду ревматизмів.

Саме місто тепер вже дає багато куди кращі можливості праці, як було кілька років тому. Сьогодні Фінекс розгоном розбудови, стоїть чи не на першому місці в світі. Майже пів мільйона населення. Поширювання одних із найбільших індустрій в Америці, головно індустрія чистих, поставило теперь місто Фінекс центром електронічної індустрії і подібних фабрик, де працюють тисячі фахівців.

УПРАВА

ЕВКА 48 E. 7th St. New York City
Tel.: GR 3-3550
КИЛИМИ — ЛІЖНИКИ з КОСОВА.

ПЕЧАТКИ

- різного роду
- в різних мовах
- з емблемами
- для організацій, установ, підприємств та приватного вжитку.

— ВИРОБЛЯЄ —
Roman IWANYCKYJ
1726 Park View Ave.
Bronx 61, N. Y., USA
Печатка 3 лінії на 2 букві $1.60
ВИСИЛАЄМО ПОШТОЮ!

РОЗШУКИ

Григорій СЛАВИЧ, син Миколи і Катерини, із села Боберка, пов. Турка, пошукує свою тітку **АННУ** (дівоче прізвище СЛАВИЧ), донька Стефана і Єви, із села Боберка, яка виїхала до Америки перед 1-ою світовою війною. Хто знав би про неї, або вона сама, прошу писати на адресу:
H. SLAWYCZ
3 Douglas, Place Galashiels
Selkirkshire, Great Britain

REAL ESTATE

ДОМИ на ПРОДАЖ
8-род., мур., з 2 крамницями, в бизнесовому р-ні Бронксу за — $ 23,500. Готівки — $ 7,000.
11-род., недалеко Pelham Bay сабв., гарна околиця, рент коло $ 8,500 річно, чистий дохід приблизно $ 2,500. 2 мешкання можуть бути вільні, за — $ 35,000.
2-род., з великим гарним садом і гаражем, Басейн. — Ціна $ 25,000, готівки — $ 6,500.
8-род., біля Зоопарку, одне мешкання вільне, добрий дохід, за — $ 23,000, готівки $ 8,000.
ВИГІДНІ УМОВИ СПЛАТИ.
Є інші доми в кращих дільницях міста.
DRUJBA REALTY CORP.
3450 Broadway, N. Y. C.
рг 141 вул.
AU 1-0194

Сутуйте в підприємствах що оголошуються в „Свободі"

HALLET & HALLET
FUNERAL DIRECTORS
Since 1854
HALLET HOMESTEAD
147 St. and Northern Blvd.
FLUSHING
Howard L. Hallet, Lic. Mgr.
Wesley Hallet, Treasurer
FLushing 9-0062

ІВАН КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
COMPLETELY AIR CONDITIONED
ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В СТЕЙТІ NEW JERSEY
Ціни приступні для всіх. Обслуга чесна і найкраща. У випадку смутку в родині кличте як в день так і в ночі:
JOHN KOWALCHYK
129 GRAND STREET,
cor. Warren Street,
JERSEY CITY 2, N. J.
Tel. HEnderson 4-5131

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА І ЧЕСНА
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, N. J.
IRVINGTON, N. J.
ESsex 5-5555

Петро ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром.
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568